

*Методика формування
іншомовної компетенції в аудіюванні
у студентів мовних спеціальностей*

*О.Б. Бігич
доктор педагогічних наук,
професор*

Питання для обговорення:

1. Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності.
2. Функції аудіювання в навчальному процесі.
3. Фактори, які зумовлюють успішність аудіювання.
4. Система вправ для навчання аудіювання.
5. Етапи роботи з аудіотекстом.
6. Способи контролю розуміння змісту аудіотексту.

Види мовленнєвої діяльності

Аудіювання

Говоріння

**Види
мовленнєвої
діяльності**

Читання

Письмо

Чи є аудіювання та слухання тотожними поняттями?

Порівняйте:

Аудіювання як розуміння сприйнятого на слух мовлення.

Слухання як акустичне сприймання звукоряду.

Пригадайте, в яких ситуаціях реального спілкування ви зустрічаєтесь з аудіюванням як самотійним видом мовленнєвої діяльності?

При слуханні

➤ лекцій,

➤ об'яв і оголошень,

➤ співрозмовника по телефону,

Продовження:

➤ радіо- і теленовин,

➤ інструкцій та доручень,

Продовження:

➤ співрозмовника при зустрічі,

➤ звукового ряду фільму.

Визначальні риси аудіювання (А) як виду мовленнєвої діяльності (МД)

- За характером мовленнєвого спілкування А є видом МД, що реалізує усне безпосереднє спілкування.
- За роллю в процесі спілкування А є реактивним видом МД.
- За спрямованістю на прийом/видачу інформації А є рецептивним видом МД.
- Форма перебігу А – внутрішня невиражена.
- Предметом А є чужа думка, закодована в аудіоповідомленні та яку потрібно розпізнати.
- Продуктом А є умовивід; результатом – розуміння аудіоповідомлення та поведінка слухача.

Функції аудіювання в навчальному процесі

➤ *Мета* навчання.

(Вимоги до вмінь аудіювання студентів мовних ВНЗ див. Програма з англійської мови для університетів/інститутів (п'ятирічний курс навчання) : Проект / Кол. авторів: Ніколаєва С.Ю. та ін. – Вінниця : Нова книга, 2001. – С. 11, 48-49, 66, 81-82, 96, 104-105).

➤ *Засіб* навчання.

➤ *Складник* діалогічного мовлення.

Суб'єктивні фактори, пов'язані з індивідуально-віковими особливостями слухача, які зумовлюють успішність аудіювання:

✓ *кмітливість* слухача

Продовження

та низка **вмінь**:

- ✓ слухати,
- ✓ швидко реагувати на сигнали усної мовленнєвої комунікації (паузи, логічний наголос, риторичні запитання, фрази зв'язку тощо),
- ✓ переключатися з однієї розумової операції на іншу (аналіз, синтез, індукція, дедукція, порівняння, абстрагування, конкретизація),
- ✓ швидко схоплювати тему аудіоповідомлення,
- ✓ співвідносити тему з широким контекстом.

Суб'єктивні фактори, пов'язані з індивідуально-віковими особливостями слухача, які зумовлюють успішність аудіювання:

Рівень сформованості / розвитку

- *вмотивованості,*
- *слухової чутливості,*
- *слухової пам'яті,*
- *ймовірного прогнозування,*
- *уваги.*

Об'єктивні фактори, які впливають на успішність аудіювання, зумовлені

➤ мовною формою:

- фонетичною,
- лексичною,
- граматичною.

➤ змістом аудіотексту:

- розумінням предметного змісту (фактів): що відбулося? з ким? де? коли?
- логікою викладу (зв'язків між фактами): чому?
- загальною ідеєю, мотивами, вчинками дійових осіб.

*Об'єктивні фактори, які впливають на успішність аудіювання, зумовлені:
(продовження)*

➤ умовами пред'явлення:

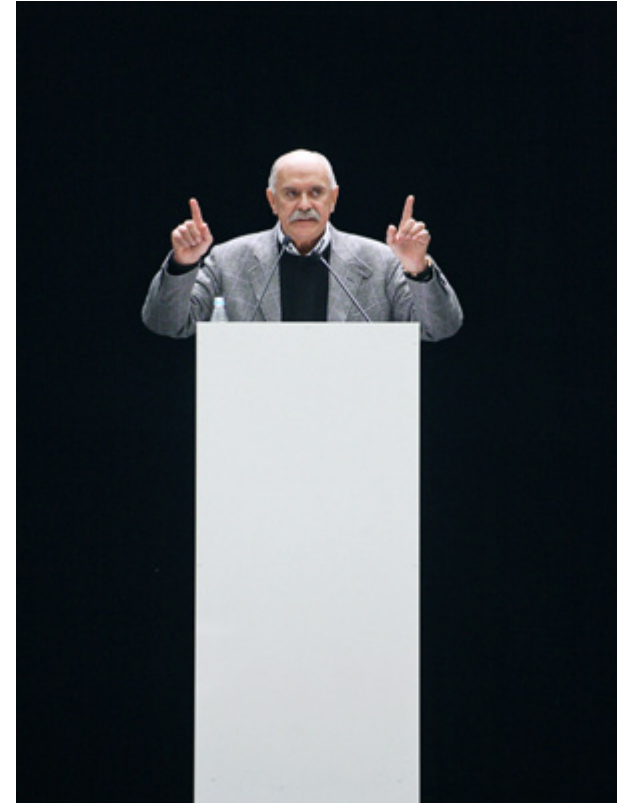
- темпом мовлення;
- кількістю прослуховувань;
- джерелом аудіювання;
- опорами та орієнтирами.

Об'єктивні фактори, які впливають на успішність аудіювання, зумовлені (продовження)

видом мовлення:

- монологічним мовленням,
- діалогічним мовленням.

Об'єктивні фактори успішності аудіювання, зумовлені змістом аудіотексту

Аудіотекст-опис

- ✓ Сукупність ознак об'єкта і фактів, об'єднаних однією темою.
- ✓ Відсутні дії, що розвиваються.
- ✓ Логічні зв'язки між фактами нестійкі, допускається їх перестановка.
- ✓ Нелегко виділити основне і другорядне.
- ✓ Характер опису статичний.
- ✓ В кожному реченні зазвичай описується один факт.
- ✓ Прості речення, іноді з однорідними членами.
- ✓ Варіативність синтаксичних структур обмежена.
- ✓ Іноді зустрічаються складні речення зазвичай для вираження приєднувальних чи протиставних відношень.

Об'єктивні фактори успішності аудіювання, зумовлені змістом аудіотексту

Фабульний аудіотекст

- ✓ Динамізм подій, дій та вчинків персонажів.
- ✓ Логічний розвиток сюжету.
- ✓ Легко виділити основне і другорядне.
- ✓ Між окремими фактами й епізодами існують логіко-сміслові (часові, умовні, причинно-наслідкові) зв'язки.
- ✓ Розуміння загального змісту зумовлюється розумінням окремих фактів.
- ✓ Експліцитно виражені смислові зв'язки між окремими фактами.
- ✓ Наявні складні синтаксичні конструкції, де одна думка є головною, друга – деталізуючою.
- ✓ Зазвичай вживаються такі видо-часові форми як Past Simple і Past Perfect.

Система вправ для навчання аудіювання

I підсистема

Мета – формування мовленнєвих *навичок* аудіювання:

- ✓ фонетичних,
- ✓ лексичних,
- ✓ граматичних.

Мета – розвиток мовленнєвих *механізмів* аудіювання:

- ✓ мовленнєвого слуху,
- ✓ аудитивної пам'яті,
- ✓ осмислення,
- ✓ ймовірного прогнозування.

II підсистема

Мета – розвиток мовленнєвих *умінь* аудіювання:

- ✓ передбачати зміст;
- ✓ виділяти головне;
- ✓ знаходити деталі;
- ✓ встановлювати причинно-наслідкові зв'язки;
- ✓ зосереджувати увагу на діях і характеристиках персонажів;
- ✓ простежувати логічну послідовність подій і дотримуватися її при передачі змісту.

Етапи роботи з аудіотекстом

Pre-listening stage

- зняття мовних та/або смислових труднощів;
- прогнозування змісту аудіотексту за його назвою, ілюстрацією, ключовими словами, першим / останнім реченням тощо;
- формулювання комунікативної настанови на аудіювання тексту;

While-listening stage

- власне аудіювання тексту;

Post-listening stage

- контроль розуміння (основного та детального) змісту аудіотексту;
- обговорення змісту аудіотексту.

Способи контролю розуміння змісту аудіотексту

Невербальні способи:

- ✓ Виконання дій;
- ✓ Використання цифр;
- ✓ Використання сигнальних карток;
- ✓ Використання облікових карток;
- ✓ Виготовлення схем, креслень;
- ✓ Підбір / розташування малюнків.

Вербальні способи:

Репродуктивні способи

- Переклад окремих слів, словосполучень, речень;
- Складання плану;
- Складання запитань за змістом аудіотексту;
- Відповіді на запитання;
- Бесіда за змістом аудіотексту;
- Переказ змісту іноземною мовою.

Рецептивні способи

- Вибір пунктів плану аудіотексту;
- Тести з вибором відповіді.

Яких знань ви набули з цієї проблеми?

Знань про

- ✓ аудіювання як вид мовленнєвої діяльності;
- ✓ функції аудіювання в навчальному процесі;
- ✓ фактори, які зумовлюють успішність аудіювання;
- ✓ систему вправ для навчання аудіювання;
- ✓ етапи роботи з аудіотекстом;
- ✓ способи контролю розуміння змісту аудіотексту.

Ваші запитання?

Дякую за увагу!

